

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-Level Analysis) วิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 2 ระดับ ได้แก่ ตัวแปรนักเรียนซึ่งจัดอยู่ในระดับไมโคร (Micro-Level) ของการวิเคราะห์ และตัวแปรระดับห้องเรียนซึ่งจัดอยู่ในระดับแมโคร (Macro-Level) ของการวิเคราะห์ สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 59 โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9,498 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ซึ่งกำหนดให้มีจำนวน 20 ห้องเรียนขึ้นไป เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ต้องวิเคราะห์ด้วยเทคนิคโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (hierarchical linear model) ซึ่งเป็นสถิติขั้นสูงที่ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเป็นพื้นฐาน ซึ่ง Linderman Merenda และ Gold (1980 อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เสนอแนะไว้ว่า ในการศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรพหุระดับ (multivariate analysis) จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ที่นำมาศึกษาควรมีประมาณ 20 คน ต่อ 1 ตัวแปร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรรวม 15 ตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงควรเป็น 300 คน เป็นอย่างต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในระดับชั้นเรียนมีความเพียงพอที่จะวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม HLM ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดห้องเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็น 30 ห้องเรียน เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์อิทธิพลของความ ต้องการจำเป็น ในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนและครู ที่มีต่อ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างระดับนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 36 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 36 จำนวน 59 โรงเรียน ออกเป็น 4 ประเภท ตามขนาดของโรงเรียน โดยยึดเกณฑ์จำนวนนักเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน ต่ำกว่า 500 คน	มี 19 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน	มี 32 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน	มี 2 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	มีจำนวนนักเรียน มากกว่า 2,500 คน	มี 6 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มโรงเรียนแต่ละประเภท ได้จำนวนโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	5 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง	8 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่	1 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	1 โรงเรียน

รวมจำนวนโรงเรียนที่ สุ่มได้ทั้งหมด 15 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
 ขั้นตอนที่ 4 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 2 ห้องเรียน
 ได้ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 30 ห้องเรียน
 ขั้นตอนที่ 5 ใช้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่าง
 นักเรียน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 960 คน

2. กลุ่มตัวอย่างระดับห้องเรียน ได้แก่ ครูผู้สอน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่
 ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่สอน
 ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างครู ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 75 คน

รายละเอียดจำนวนนักเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดปรากฏดัง
 ตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนนักเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	ครู (คน)	นักเรียน (คน)
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ		
1. โรงเรียนดำรงราชสงคราม	5	79
โรงเรียนขนาดใหญ่		
1. โรงเรียนพานพิทยาคม	5	82
โรงเรียนขนาดกลาง		
1. โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เชียงราย	5	66
2. โรงเรียนแม่สรวยพิทยาคม	5	52
3. โรงเรียนป่าแดดพิทยาคม	5	56
4. โรงเรียนเชียงของพิทยาคม	5	71
5. โรงเรียนฟากแก้วพิทยาคม	5	66
6. โรงเรียนดงเจนพิทยาคม	5	61
7. โรงเรียนจุนพิทยาคม	5	70
8. โรงเรียนปงรัชดาภิเษก	5	65

ตารางที่ 8 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	ครู (คน)	นักเรียน (คน)
โรงเรียนขนาดเล็ก		
1. โรงเรียนเวียงชัยวิทยาคม	5	50
2. โรงเรียนจันทรวีวิทยาคม	5	53
3. โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม	5	59
4. โรงเรียนขุนตาลวิทยาคม	5	72
5. โรงเรียนจำเมืองวิทยาคม	5	58
รวม	75	960

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (hierarchical linear model) ดังนั้นตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยจึงแบ่งตามโครงสร้างของข้อมูลดังนี้

1. ตัวแปรระดับนักเรียน (micro level model) ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรตามคือ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน (ANALY)

1.2 ตัวแปรอิสระ คือ

1.2.1 ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในการพัฒนาความสามารถด้าน

การคิดวิเคราะห์

- ความเชื่ออำนาจในตน (NCON)
- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (NMOTI)
- ความเครียด/ความวิตกกังวล (NAPHE)
- เจตคติต่อการเรียน (NATTI)
- ความสนใจในการเรียน (NATTEN)
- การอบรมเลี้ยงดู (NFETE)
- ความสัมพันธ์กับเพื่อน (NRELA)

1.2.2 ภูมิหลังของผู้เรียน

- เพศ (GENDER)
- รายได้ของผู้ปกครอง (SES)

2. ตัวแปรระดับชั้นเรียน (macro level model) ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรตามคือ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน (ANALY)

2.2 ตัวแปรอิสระ คือ

2.2.1 ความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

- บรรยากาศการเรียนรู้ (NENVI)
- พฤติกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (NPRACT)
- คุณภาพการสอน (NQTEA)
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (NRELA)

2.2.2 ภูมิหลังของครู

- เพศ (GENDER)
- ประสบการณ์ในการสอน (EXPET)
- คุณวุฒิทางการศึกษาของครู (EDUCA)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวคิดของบลูม (พัชรารภรณ์ พิมละมาศ. 2544, หน้า 29 – 30 ; อ้างอิงมาจาก Bloom. 1974, หน้า 163) เป็นแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.2 แบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 72 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน จำนวน 2 ข้อ เป็นแบบตรวจรายการ (checklist) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 70 ข้อ เป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ รูปแบบการตอบสนองคู่ (duel-response format)

3.2.2 แบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำนวน 43 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของครู จำนวน 3 ข้อ เป็นแบบตรวจรายการ (checklist) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามวัดความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 40 ข้อ เป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ รูปแบบการตอบสนองคู่ (duel-response format)

วิธีดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) 5 ตัวเลือก ตามแนวคิดของบลูม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
- 3) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดของบลูม ซึ่งเครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) 5 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ
- 4) วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

4.1 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม

4.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ฉบับปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ (Item Objective Congruence ; IOC) ข้อสอบที่ใช้ได้ต้องมีค่า IOC มากกว่าร้อยละ 50 ($IOC \geq 0.50$) ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย/เนื้อหาที่มุ่งวัด (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2545 , หน้า 169)

4.4 นำผลการพิจารณาความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัด (Item Objective Congruence ; IOC) เป็นรายข้อ ซึ่งทั้ง 35 ข้อ ได้ค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00 แต่ยังมีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ ที่ต้องนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วทั้ง 35 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ลาววิทยาคม และ โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 63 คน เนื่องจากกลุ่มทดลองเครื่องมือดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้

4.6 ตรวจสอบให้คะแนน โดยให้ข้อที่ตอบถูก 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ 0 คะแนน

4.7 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ที่ฉบับเท่ากับ 0.83

4.8 วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยการหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27 % ซึ่งคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 ได้ข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 32 ข้อ ตัดทิ้งจำนวน 3 ข้อ หลังจากนั้นนำข้อคำถามทั้ง 32 ข้อ ที่ได้จากการคัดเลือกคำนวณหาอำนาจจำแนกซึ่งทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกที่มากกว่า 0.20 (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2545, หน้า 181) จากนั้นคัดเลือกข้อสอบ โดยเลือกตัดข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นน้อยที่สุด 2 ข้อ เพื่อให้ได้ข้อสอบทั้งสิ้น 30 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.87

วิธีดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 70 ข้อ และแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

2. กำหนดนิยามตัวแปร และพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย
3. นำนิยามตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ มากำหนดรูปแบบและสร้างข้อคำถามของตัวแปรแต่ละด้าน
4. วิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
  - 4.1 นำข้อคำถามของตัวแปรแต่ละด้าน และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม
  - 4.2 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
  - 4.3 นำแบบสอบถามที่ฉบับที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุม โครงสร้างของเนื้อหา ความเหมาะสมเกี่ยวกับปริมาณข้อคำถาม ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ (Item Objective Congruence ; IOC) ข้อสอบที่ใช้ได้มีค่า IOC ร้อยละ 50 ($IOC \geq 0.50$) ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย/เนื้อหาที่มุ่งวัด (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2545 , หน้า 169)
  - 4.4 นำผลการพิจารณาความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัด (Item Objective Congruence ; IOC) เป็นรายชื่อ ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ แสดงดังตาราง 9

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัดเป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนและครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ฉบับนักเรียน) (IOC)	ข้อที่
0.67 - 1.00 (ค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.50)	67 ข้อ ยกเว้น 3 ข้อ
0.33 (ค่าน้อยกว่า 0.50)	ข้อ 16, ข้อ 49, ข้อ 64
รวม	70 ข้อ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ฉบับนักเรียน) (IOC)	ข้อที่
0.67 - 1.00 (ค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.50)	40 ข้อ
ค่าน้อยกว่า 0.50	-
รวม	40 ข้อ

4.5 นำข้อคำถามของแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัด (IOC) น้อยกว่า 0.50 ทั้ง 3 ข้อ มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับครูจำนวน 8 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่ลาววิทยาคม และ โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 63 คน เนื่องจากกลุ่มทดลองเครื่องมือดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้

4.7 นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และของแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha method) ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และ 0.88 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนและครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

ความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนา ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น (ALPHA)
ด้านความเชื่ออำนาจในตน	10	0.82
ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	10	0.74
ด้านความเครียด/ความวิตกกังวล	10	0.83
ด้านเจตคติต่อการเรียน	10	0.84
ด้านความสนใจในการเรียน	10	0.81
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	10	0.64
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	10	0.49
รวมทั้งฉบับ	70	0.87
ความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น (ALPHA)
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	10	0.81
ด้านพฤติกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์	10	0.88
ด้านคุณภาพการสอน	10	0.75
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	10	0.36
รวมทั้งฉบับ	40	0.88

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ แบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามวัดความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ชุด ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2556 ถึงเดือนมกราคม 2557 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาวิจัยและสถิติ การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความช่วยเหลือ และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อกับทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดย ประสานงานผ่านทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36
3. จัดเตรียมแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ แบบสอบถามวัด ความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถาม วัดความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามวัดความ ต้องการจำเป็นของนักเรียนในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ไปให้นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบและตอบแบบสอบถาม และให้ครูที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน
5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามวัดความ ต้องการจำเป็นของในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ มาตรวจให้คะแนน เพื่อใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ก่อนลงมือวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบ และจัดสร้างแฟ้มข้อมูลให้พร้อมสำหรับการ วิเคราะห์ โดยดำเนินการดังนี้

1. การดำเนินงานบรรณาธิการกิจ (editing) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบทุกรายการในแบบสอบถาม และเพื่อความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลทุกรายการ ซึ่งหากพบว่ามีข้อบกพร่อง ผู้วิจัยจะใช้วิธีการ ติดต่อบอกหรือติดต่อทางโทรศัพท์ โดยประสานงานตามรหัส (code) ที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม เพื่อ ขอข้อมูลเพิ่มเติม
2. การสร้างแฟ้มข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ผู้วิจัยแบ่งสร้างแฟ้มข้อมูลเป็น 2 แฟ้มข้อมูล คือ แฟ้มข้อมูลระดับนักเรียน และแฟ้มข้อมูลระดับชั้นเรียน ในกรณีที่ข้อมูลที่รวบรวมมามีไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะจัดการประมาณค่าทดแทนที่ขาดหายไปของข้อมูล โดยการใช้ค่าเฉลี่ย (mean) จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากการนับความถี่

เมื่อเพิ่มข้อมูลที่มีความพร้อมในการวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติต่างๆ ใน 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และ 2) การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

เป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาลักษณะข้อมูลของตัวแปรแต่ละตัว และตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่จะใช้วิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างนักเรียน และกลุ่มตัวอย่างครู
2. การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) เพื่อบรรยายลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (correlation) ระหว่างตัวแปรระดับนักเรียน และตัวแปรระดับชั้นเรียน เพื่อบรรยายลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับนักเรียนและตัวแปรระดับชั้นเรียน และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบใส่ตัวแปรทั้งหมด (enter multiple regression analysis) เพื่อศึกษาภาพรวมของตัวแปรอิสระระดับนักเรียน และตัวแปรอิสระระดับชั้นเรียนทั้งหมดว่ามีตัวแปรใดบ้างที่สามารถทำนายความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (hierarchical linear model) ในการวิเคราะห์ระดับนักเรียนและระดับชั้นเรียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ในการหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรเพศกับรายได้ของผู้ปกครอง และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการสอน และคุณวุฒิทางการศึกษาของครู ผู้วิจัยใช้ การหาค่าสัมประสิทธิ์ครามอร์สกี การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับตัวแปรความต้องการจำเป็น และคะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยซ์ ไบซีเรียล การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้ของผู้ปกครอง ประสบการณ์ในการสอน และคุณวุฒิทางการศึกษาของครู กับตัวแปรความต้องการจำเป็น และคะแนนความสามารถด้านการ

คิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไบซีเรียล และการหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยมีสูตรดังต่อไปนี้

1) การหาค่าสัมประสิทธิ์คราเมอร์สกี

$$\text{สูตร} \quad V = \sqrt{\frac{\chi^2}{N(L-1)}}$$

$$\text{และ} \quad \chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{k=1}^k \frac{n_{ij}^2}{E_{ij}^2} - N$$

(Siegel & Castellan, 1988, p.226, อ้างอิงจาก ชีระดา ภิญโญ, 2549, หน้า 214)

2) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไบซีเรียล

$$\text{สูตร} \quad r_b = \frac{\bar{x}_p - \bar{x}_q}{s_t} \times \frac{pq}{y}$$

(Siegel & Castellan, 1988, p.237, อ้างอิงจาก ชีระดา ภิญโญ, 2549, หน้า 225)

3) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยซ์ไบซีเรียล

$$\text{สูตร} \quad r_{pb} = \frac{\bar{x}_p - \bar{x}_q}{s_t} \times \sqrt{pq}$$

(Siegel & Castellan, 1988, p.239, อ้างอิงจาก ชีระดา ภิญโญ, 2549, หน้า 227)

4) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

$$\text{สูตร} \quad r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

(ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2552, หน้า 125)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2.1 ชั้นการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาช่วงค่าประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเพื่อจัดระดับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์	ช่วงคะแนนของค่าเฉลี่ย
ดีมาก	24.01 – 30.00
ดี	18.01 – 24.00
ปานกลาง	12.01 – 18.00
พอใช้	6.01 – 12.00
ปรับปรุง	0.00 – 6.00

5.2.2 ขั้นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยวิธี Modified Priority Needs Index (PIN_{Modified}) ซึ่งเป็นวิธีที่มีการถ่วงน้ำหนักโดยการหารผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) ด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพจริง ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$PIN_{Modified} = (I - D)/D$$

และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PIN_{Modified} โดยพิจารณาในภาพรวมระดับนักเรียนและระดับชั้นเรียน

5.2.3 ขั้นการวิเคราะห์ตัวแปรพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้สารสนเทศจากการประเมินความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (hierarchical linear model) ด้วยโปรแกรมเอชแอลเอ็ม (HLM) เพื่อตอบปัญหาวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.2.3.1 การวิเคราะห์ขั้น โมเดลศูนย์ (null model) เป็นการวิเคราะห์ขั้นแรกสุด เพื่อเห็นภาพรวมของตัวแปรความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน โดยไม่มีตัวแปรอิสระเข้าร่วมพิจารณา และเพื่อตรวจสอบว่าความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมีความผันแปรภายในชั้นเรียนหรือระหว่างชั้นเรียนเพียงพอที่จะวิเคราะห์หาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลในขั้นต่อไปหรือไม่ โดยใช้ t-test ทดสอบ fixed effect; $H_0: \gamma_{00} = 0$ และใช้ $x^2 - test$ ทดสอบ random effect; $H_0: Var(\beta_{0j}) = 0$

5.2.3.2 การวิเคราะห์โมเดลขั้นง่าย (simple model) เป็นการวิเคราะห์โดยนำตัวแปรระดับนักเรียนเข้ามาวิเคราะห์ทีละตัว เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อตัวแปรความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และเพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระนั้นทำให้ตัวแปรตามเกิดความผันแปรระหว่างชั้นเรียนหรือไม่ โดยใช้ t-test ทดสอบ fixed effect; $H_0: \gamma_{00} = 0$ และ ; $H_0: \gamma_{10} = 0$ และใช้ $\chi^2 - test$ ทดสอบ random effect; $H_0: Var(\beta_{0j}) = 0$ และ $H_0: Var(\beta_{1j}) = 0$ และ centerized ตัวแปรอิสระในกระบวนการวิเคราะห์โดยใช้คำสั่ง centering around grand mean

5.2.3.3 การวิเคราะห์โมเดลตามมาตรฐาน (hypothetical model) เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระระดับชั้นเรียน ที่มีต่อค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยใช้ ใช้ t-test ทดสอบ fixed effect และใช้ $\chi^2 - test$ ทดสอบ random effect ในทำนองเดียวกับ simple model และ centerized ตัวแปรอิสระทำนองเดียวกับ simple model ด้วยเช่นกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved